

PROCEDURY DOTYCZĄCE POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ZEWNĘTRZNYCH ZAGROŻEŃ W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH (SZKOŁACH)

Olsztyn, 2025 r.

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Zasady ogólne postępowania:	4
3.	Zakres zagrożeń	5
3.1	Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastnika z użyciem broni lub innych środków rażenia do szkoły (LOCKDOWN)	6
3.2	Napastnik z nożem	9
3.3	Procedura postępowania w przypadku ataku napastnika będącego uczniem szkoły	11
3.4	Podłożenie ładunku wybuchowego	13
3.5	Podłożenie podejrzanego pakunku	14
3.6	Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły	15

REGIONALNE
CENTRUM
BEZPIECZEŃSTWA

1. Wstęp

Celem niniejszych procedur jest przygotowanie kadry pedagogicznej, pracowników administracyjnych i technicznych oraz uczniów do właściwego reagowania w sytuacjach zagrożenia atakiem terrorystycznym. Procedury mają na celu:

- ochronę zdrowia i życia uczniów, pracowników oraz innych osób znajdujących się na terenie placówki,
- zapewnienie szybkiej, skoordynowanej reakcji służb ratunkowych,
- ograniczenie skutków zdarzenia poprzez minimalizację chaosu i dezorganizacji,
- standaryzację działań w oparciu o przepisy prawa oraz dobre praktyki zarządzania kryzysowego.

I. Procedura wezwania odpowiednich służb w przypadku zagrożenia:

1) wybranie numeru odpowiedniej służby

Numery alarmowe i kontaktowe służb ratunkowych

- Europejski numer alarmowy (na terenie całej UE): **112**
- Dyżurny RCB **89 522 24 11**
- Pogotowie Energetyczne **991**
- Pogotowie Gazowe **992**
- Pogotowie Ciepłownicze **993**
- Pogotowie Wodno-Kanalizacyjne **994**

2) po zgłoszeniu się dyżurnego operatora należy spokojnie i wyraźnie przekazać następujące informacje:

- a. rodzaj stwierdzonego zagrożenia,
- b. nazwę i dokładny adres szkoły,
- c. imię i nazwisko osoby zgłaszającej oraz jej funkcję (np. dyrektor, nauczyciel),
- d. numer telefonu kontaktowego,
- e. dotychczas podjęte działania w związku z zagrożeniem (np. ewakuacja, wyłączenie zasilania).

3) potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia – po przekazaniu informacji należy:

- a. uzyskać potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia,

- b. jeśli jest to możliwe zanotować dane osoby przyjmującej zgłoszenie (np. imię, nazwisko, stanowisko lub numer identyfikacyjny operatora).

II. Równoczesne ogłoszenie alarmu:

Alarm lokalny to jeden z rodzajów alarmów ogłaszanych w przypadku wystąpienia zagrożeń lub innych sytuacji niebezpiecznych spowodowanych działalnością człowieka. Jego głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i pracownikom szkoły w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia.

W przypadku stwierdzenia zagrożenia najważniejszym działaniem jest natychmiastowe powiadomienie wszystkich osób znajdujących się w strefie niebezpieczeństwa oraz szybkie podjęcie działań ratunkowych.

W szkole alarm lokalny ogłaszany jest poprzez **trzy sygnały dzwonka, każdy trwający około 10 sekund**, następujące bezpośrednio po sobie – **trzykrotnie (3x3)**. Ten sposób sygnalizacji powinien być dobrze znany wszystkim uczniom i pracownikom. W przypadku braku zasilania elektrycznego, alarm może być ogłoszony **za pomocą syreny ręcznej, dzwonka ręcznego lub komunikatu słownego przekazywanego przez wyznaczone osoby.**

Ogłoszenie alarmu jest sygnałem do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników szkoły oraz do bezwzględnego podporządkowania się poleceniom nauczycieli przez uczniów.

2. Zasady ogólne postępowania:

1. **Priorytetem jest ochrona życia i zdrowia** – wszelkie działania należy podejmować w sposób bezpieczny, bez narażania siebie i innych.
2. **Niezwłoczne informowanie służb ratunkowych – numer alarmowy 112** – każda sytuacja wymagająca interwencji powinna być zgłaszana natychmiast.
3. **Zasada "3U": Uciekaj – Ukryj się – Utrudnij dostęp** – stosowana zwłaszcza w przypadku aktywnego napastnika.
4. **Wyraźne przywództwo i koordynacja działań** – odpowiedzialność spoczywa na dyrekcji oraz wyznaczonych pracownikach.
5. **Regularne szkolenia i ćwiczenia** – edukacja i trening powinny odbywać się co najmniej raz w roku, co jest kluczowe dla zminimalizowania paniki

6. **Umieszczenie tabliczek z numerem alarmowym (112) we wszystkich pomieszczeniach**
– powinny być łatwo dostępne dla wszystkich osób przebywających w budynku.

3. Zakres zagrożeń

Procedury obejmują sześć typowych scenariuszy zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie placówki oświatowej:

- 1) Napastnik zewnętrzny z użyciem broni lub innych środków rażenia
- 2) Napastnik z nożem
- 3) Napastnik będący uczniem szkoły
- 4) Zgłoszenie lub podejrzenie podłożenia ładunku wybuchowego
- 5) Znalezienie podejrzanego pakunku
- 6) Zdarzenie chemiczne lub biologiczne

3.1 Procedura postępowania w przypadku wtargnięcia napastnika z użyciem broni lub innych środków rażenia do szkoły (LOCKDOWN)

Sytuacja, w której uzbrojony napastnik znajduje się na terenie szkoły i aktywnie atakuje – zwykle bez konkretnego celu, z zamiarem wyrządzenia jak największej szkody. Atak jest nagły, dynamiczny, trwa krótko (zazwyczaj kilka minut), a czas reakcji jest kluczowy.

1. ROZPOZNANIE SYTUACJI I NATYCHMIASTOWE POWIADOMIENIE

- a. Każdy pracownik szkoły lub uczeń, który zauważy uzbrojonego napastnika, ma obowiązek natychmiast zawiadomić **numer alarmowy 112**, podając:

- Lokalizację szkoły,
- Liczbę osób w budynku,
- Opis napastnika (ubiór, uzbrojenie),
- Aktualne działania napastnika, jeśli są znane,
- Lokalizację jego przebywania, jeśli znana.

- b. Równocześnie uruchamiany jest wewnętrzny sygnał alarmowy **LOCKDOWN**, np. trzy krótkie dźwięki dzwonka powtarzane w seriach po 3 razy (3x3) lub specjalna komenda ogłoszona przez radiowęzeł:

„UWAGA! ZAGROŻENIE! ZAMKNIJ DRZWI! NIE WYCHODZIĆ!”

2. DZIAŁANIA PERSONELU I UCZNIÓW – PROCEDURA LOCKDOWN

- a. W klasach / salach dydaktycznych:

- Zamknąć drzwi na klucz (klucz zawsze w drzwiach w wewnętrznej stronie) lub zasunąć zamek.
- Zasłonić okna i zgasić światła.
- Zablokować drzwi meblami, jeśli to możliwe. W razie rozpylenia drażniwych substancji na korytarzy – uszczelnić drzwi dostępnymi w Sali materiałami / ubraniami.
- Uczniowie i nauczyciel zajmują pozycje siedzące lub leżące poza linią okien i drzwi – najlepiej pod ścianą z dala od wejścia.

- Zachować ciszę.
- Wyłączyć dźwięki w telefonach komórkowych.
- Nie otwierać drzwi pod żadnym pozorem do momentu odwołania alarmu przez policję lub dyrektora.

b. Poza salami lekcyjnymi (np. korytarz, toaleta, stołówka):

- Uciekać do najbliższego pomieszczenia z możliwością zamknięcia drzwi.
- W przypadku braku schronienia – cieczać z budynku, jeśli droga ucieczki jest bezpieczna. UWAGA: Pomagaj innym, ale nie narażaj się nadmiernie. Nie zatrzymuj się po drodze. Nie zabieraj rzeczy. Po ucieczce, zadzwoń na 112 i poinformuj o sytuacji.
- Jeśli ucieczka nie jest możliwa – ukryć się, położyć na podłodze, być cicho, nie wykonywać gwałtownych ruchów.

c. Gdy nie ma możliwości ucieczki ani ukrycia się: (Walczyć – Fight)

- Jako ostateczność – gdy życie jest bezpośrednio zagrożone – podjąć próbę obezwładnienia napastnika (rzuty przedmiotami, działania grupowe).
- Nie zachęcać do konfrontacji, ale niekiedy to jedyne rozwiązanie.

3. DZIAŁANIA PO PRZYBYCIU SŁUŻB RATUNKOWYCH

- a. Policja przejmuje kontrolę nad sytuacją.
- b. Należy bezwzględnie podporządkować się poleceniom funkcjonariuszy – mogą być wydawane ostro, ale mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa.
- c. Po zakończeniu działań szkoła zostaje przeszukana i następuje ewakuacja pod kontrolą służb.

4. PO ZDARZENIU

- a. Zorganizowanie pomocy psychologicznej dla uczniów, nauczycieli, rodziców i pracowników szkoły.
- b. Dokumentacja zdarzenia – raport dla kuratorium i organu prowadzącego.

- c. Przegląd i aktualizacja procedur bezpieczeństwa.
- d. Prowadzić działania edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa i zachowań w sytuacjach kryzysowych.

5. ZALECENIA OGÓLNE

- a. Przeprowadzać regularne ćwiczenia ewakuacyjne i ćwiczenia **LOCKDOWN**, przynajmniej raz w roku.
- b. Zapewnić monitoring wejść do szkoły i kontrolę osób wychodzących.
- c. Każda szkoła powinna mieć zespół kryzysowy, z jasno określonymi rolami.
- d. Prowadzić systematyczne działania edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa i zachowań w sytuacjach kryzysowych.

3.2 Napastnik z nożem

Napastnik porusza się po szkole, używając niebezpiecznego narzędzia – noża, siekiery, łomu itp. Choć zasięg rażenia jest mniejszy niż w przypadku broni palnej, atak może być równie niebezpieczny. Często dotyczy jednego korytarza lub sali.

1. ROZPOZNANIE ZAGROŻENIA, POWIADOMIENIE SŁUŻB I URUCHOMIENIE PROCEDURY

- a. Każda osoba, która zauważy napastnika z nożem, natychmiast informuje **numer alarmowy 112**, przekazując:

- rodzaj zagrożenia (np. uzbrojony napastnik z nożem),
- lokalizację (dokładny adres szkoły, numer budynku, piętro),
- liczbę osób zagrożonych (jeżeli znasz),
- opis napastnika (wygląd, ubiór, zachowanie),

- b. Uruchomienie szkolnej **procedury ALARMOWEJ – LOCKDOWN** (zamknięcie szkoły).

2. DZIAŁANIA OCHRONNE – **procedura LOCKDOWN**

- a. Klasy i sale lekcyjne:

- Nauczyciele zamykają drzwi od wewnątrz, gaszą światła, zamykają okna i zasłaniają rolety.
- Wszyscy w klasie ukrywają się z dala od drzwi i okien, zachowują ciszę i wyciszają telefony.
- Nikomu nie otwierają drzwi do momentu oficjalnego odwołania alarmu przez służby.

- b. Osoby na korytarzy / w przestrzeni wspólnej:

- Kierują się do najbliższej bezpiecznej sali i zabezpieczają się zgodnie z zasadą **LOCKDOWN**.
- Jeśli nie można się schować – uciekają jak najdalej od napastnika, wykorzystując możliwe wyjścia ewakuacyjne.

3. EWAKUACJA (jeśli możliwa i bezpieczna)

- a. Jeżeli napastnik znajduje się w jednym skrzydle budynku i możliwa jest bezpieczna ewakuacja z drugiej części – podejmuje się decyzję o częściowej ewakuacji.
- b. Ewakuacja odbywa się tylko na polecenie dyrektora lub służb ratunkowych.

4. KONTAKT Z RODZICAMI

- a. Szkoła uruchamia system powiadamiania rodziców dopiero po opanowaniu sytuacji – nie rozgłasza informacji podczas trwania ataku, aby nie powodować paniki.
- b. Komunikaty są przekazywane centralnie przez dyrekcję szkoły.

5. ZAKOŃCZENIE SYTUACJI KRYZYSOWEJ

- a. Odwołanie procedury następuje wyłącznie po otrzymaniu potwierdzenia od służb, że sytuacja jest bezpieczna.
- b. Szkoła zapewnia:
 - Pomoc psychologiczną uczniom i pracownikom,
 - Szczegółowe sprawozdanie i analizę incydentu,
 - Współpracę z policją i służbami ratunkowymi.

6. DZIAŁANIA PO ZDARZENIU

- a. Spotkanie Rady Pedagogicznej w celu:
 - Oceny reakcji personelu,
 - Identyfikacji mocnych i słabych stron procedur,
 - Propozycji zmian lub szkoleń.
- b. Przeprowadzenie systematycznych zajęć edukacyjnych z zakresu bezpieczeństwa i radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia.

3.3 Procedura postępowania w przypadku ataku napastnika będącego uczniem szkoły

1. ROZPOZNANIE SYTUACJI I NATYCHMIASTOWE POWIADOMIENIE O ZAGROŻENIU

a. Każdy świadek niebezpiecznego zachowania ucznia (np. użycie broni, narzędzie niebezpiecznych, agresji wobec innych) natychmiast powiadamia dzwoni na **numer alarmowy 112**, przekazując:

- Nazwę i adres szkoły,
- Informacje o napastniku (imię, nazwisko, klasa, wygląd),
- Rodzaj zagrożenia (broń, nóż, atak fizyczny, groźby),
- Lokalizację napastnika i liczbę osób zagrożonych.

b. Wydawany jest **alarm typu LOCKDOWN** – przez radiowęzeł lub ustalone wcześniej sygnały np. trzy krótkie dzwonki w seriach po 3 razy (3x3):

„UWAGA! ZAGROŻENIE! ZAMKNIJ DRZWI! NIE WYCHODZIĆ!”

2. ZACHOWANIE PERSONELU I UCZNIÓW – LOCKDOWN

a. W salach lekcyjnych i pomieszczeniach zamkniętych:

- Zamknąć drzwi na klucz, zablokować meblami, zasłonić okna.
- Wyłączyć światła, wyciszyć telefony.
- Uczniowie i nauczyciel ustawiają się poza linią drzwi i okien, najlepiej przy ścianie, pod ławkami lub za meblami.
- Nie otwierać drzwi nikomu poza służbami porządkowymi.
- Zachować ciszę i spokój, nie prowokować hałasem.

b. Osoby znajdujące się na korytarzu, w toalecie, stołówce:

- Schować się w najbliższym bezpiecznym miejscu z drzwiami, które można zamknąć.
- W razie braku możliwości ukrycia się – uciekać z budynku, jeśli to bezpieczne.

c. Personel niepedagogiczny (np. woźni, kucharki, administracja):

- Postępować zgodnie z **procedurą LOCKDOWN**.
- Jeżeli to możliwe, pomóc w ukryciu się uczniom i współpracownikom.

3. DZIAŁANIA PO PRZYBYCIU SŁUŻB

- a. Policja przejmuje dowodzenie.
- b. Cała społeczność szkolna podporządkowuje się poleceniom funkcjonariuszy.
- c. Ewakuacja klas odbywa się tylko na ich wyraźne polecenie.
- d. Napastnik zostaje zatrzymany i wyprowadzony z budynku, zgodnie z obowiązującymi procedurami służb.

4. PO ZDARZENIU – DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE I DOKUMENTACYJNE

- a. Zapewnienie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów, nauczycieli, rodziców.
- b. Sporządzenie szczegółowego raportu przez dyrektora szkoły.
- c. Współpraca z policją, sądem rodzinnym lub kuratorem sądowym.
- d. Spotkanie rady pedagogicznej i przegląd procedur bezpieczeństwa.
- e. Komunikacja z rodzicami uczniów (np. przez dziennik elektroniczny, spotkanie informacyjne).

5. ZALECENIA PROFILAKTYCZNE

- a. Utrzymywanie dobrego kontaktu z uczniami i obserwacja ich zachowań.
- b. Reagowanie na sygnały ostrzegawcze (np. groźby, rysunki przemocy, wypowiedzi uczniów w internecie).
- c. Zapewnienie możliwości anonimowego zgłaszania niepokojących sytuacji (np. skrzynka zaufania).
- d. Regularne ćwiczenia scenariuszowe i szkolenia z zakresu reagowania na zagrożenia.

3.4 Podłożenie ładunku wybuchowego

Termin „**ładunek wybuchowy**” odnosi się do określonej ilości materiału wybuchowego, który został przygotowany w taki sposób, aby można było go zdetonować w wybranym miejscu i czasie. Ładunek ten może mieć różne rozmiary i formy – od niewielkich improwizowanych urządzeń po zaawansowane technicznie środki wybuchowe wykorzystywane np. w działaniach militarnych lub terrorystycznych.

Postępowanie w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

1. Zachowaj spokój i zapamiętaj jak najwięcej szczegółów z rozmowy z osobą informującą o zagrożeniu – mogą one być kluczowe dla działań policji i identyfikacji sprawcy.
2. Zapisz natychmiast wszystkie informacje, które udało Ci się uzyskać lub zapamiętać – w sytuacji stresu łatwo o utratę ważnych szczegółów.
3. Niezwłocznie poinformuj osobę odpowiedzialną za wdrożenie procedur w szkole (np. dyrektora lub wyznaczonego koordynatora).
4. Po ogłoszeniu alarmu rozpocznij ewakuację zgodnie z obowiązującym planem – celem jest jak najszybsze oddalenie się od potencjalnego zagrożenia.
5. Nie używaj telefonu komórkowego – jego sygnał może przypadkowo zainicjować wybuch.
6. Sprawdź klasę pod kątem obecności podejrzanych przedmiotów – jeśli zauważysz coś nietypowego, przekaz tę informację odpowiednim służbom.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osób kierujących sytuacją kryzysową oraz funkcjonariuszy służb – przestrzeganie ich instrukcji ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa.
8. Po ewakuacji sprawdź obecność wszystkich uczniów i zgłoś ewentualne braki osobie odpowiedzialnej za działania kryzysowe.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci oraz zalecanej trasie dojazdu – pozwoli to uniknąć chaosu i utrudnień w pracy służb.

3.5 Podłożenie podejrzanego pakunku

Podejrzany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją. W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

1. Odizoluj miejsce, w którym znajduje się podejrzaný pakunek. Należy zakładać, że może on zawierać ładunek wybuchowy, dopóki nie zostanie to wykluczone.
2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przemieszczaj paczki. Każda manipulacja może wywołać eksplozję.
3. Jeśli z pakunku wydobywa się substancja – przykryj go, o ile sytuacja na to pozwala. Może to ograniczyć rozprzestrzenianie się nieznaných związków.
4. Natychmiast poinformuj osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo w szkole. To ona podejmuje decyzję o ewentualnej ewakuacji i powiadomieniu służb.
5. Po ogłoszeniu alarmu rozpocznij ewakuację zgodnie z planem. Działaj sprawnie, by oddalić uczniów i personel od potencjalnego zagrożenia.
6. Nie używaj telefonu komórkowego w pobliżu pakunku. Emitowane fale mogą zainicjować wybuch.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia służb oraz osób kierujących sytuacją. W kryzysie liczy się dyscyplina i szybka reakcja.
8. Po dotarciu do miejsca zbiórki sprawdź obecność uczniów i przekaż listę osobie odpowiedzialnej za działania kryzysowe.
9. Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci oraz drodze dojazdu, aby nie blokować tras ewakuacyjnych i zapewnić sprawny odbiór.

3.6 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

Skażenie chemiczne lub biologiczne to sytuacja, w której do środowiska szkolnego przedostają się szkodliwe substancje (np. opary, toksyny, mikroorganizmy chorobotwórcze), mogące zagrażać zdrowiu i życiu. Może to być wynik celowego ataku (np. telefon z groźbą), wypadku lub awarii przemysłowej.

1. Postępowanie – w zależności od sytuacji:

a. Otrzymano informację o możliwym skażeniu (np. groźba ataku):

- Ogłoś alarm wewnętrzny. Osoby przebywające na zewnątrz wprowadź do budynku – przemieszczając się pod wiatr lub poprzecznie do jego kierunku.
- Zamknij i uszczelnij wszystkie okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłącz klimatyzację.
- Powiadom służby ratunkowe (112).
- Unikaj spożywania posiłków, picia i palenia.
- Nie opuszczaj budynku do czasu odwołania alarmu przez służby.

b. Skażenie wykryte natychmiast po jego wystąpieniu:

- Nie dotykaj podejrzanych substancji. Nie sprzątaj ani nie usuwaj ich.
- Opuść pomieszczenie i nie wpuszczaj innych.
- Ewakuuj szkołę do bezpiecznego budynku (nie na otwartą przestrzeń), przemieszczając się zgodnie z kierunkiem wiatru.
- Osoby mające kontakt z substancją powinny:
 - ✓ zdjąć skażoną odzież,
 - ✓ umyć skórę wodą z mydłem,
 - ✓ unikać jedzenia i picia,
 - ✓ zgłosić się do służb sanitarnych.
- Sporządź listę osób, które miały kontakt z substancją – przekaz ją Policji lub PSP.
- Oczekuj na służby ratunkowe i stosuj się do ich instrukcji.

Osoby mające kontakt z substancją niebezpieczną powinny zostać odseparowane od osób, które nie miały takiego kontaktu, np. poprzez skierowanie do innego pomieszczenia.

c. Skażenie wykryte późno (np. po wystąpieniu objawów lub ogniska zachorowań):

- Odizoluj miejsce skażenia – nie wchodź, nie dotykaj, nie wietrz pomieszczeń.
- Zamknij budynek szkoły – uszczelnij go, przygotuj się do ewentualnej kwarantanny.
- Przenieś osoby przebywające na zewnątrz do środka budynku.
- Powiadom służby (112), podając możliwy charakter zagrożenia.
- Czekaj na instrukcje od Policji, PSP, Sanepidu.

„Pamiętaj – jeśli jest to możliwe w pierwszej kolejności powiadamiaj odpowiednie służby ratunkowe!

Numer alarmowy 112”